

cena opeki od 1200—1400 za 1000 komadov v prošlem letu poskočila na 2000 K. In v istem razmerju kot opeka, se je podražil tudi ves ostali stavbeni material, kateremu pa še dnevno preti znatno podraženje.

Kedaj in kako se bo ustavil ta val naraščajoče draginje? Bojimo se, da še le tedaj bo šlo z draginjo navzdol, ko bo ta našla odmev v občni socialni nevolji in od te baš nismo več daleč, kakor nam je prerokoval neki Anglež, ki je prepotoval našo kraljevino in je, vrnivši se v Zagreb vzkliknil: Našel sem državo, katera ne pozna problema siromaštva!

Priznamo, pravi hrvatski člankar, pri nas ni problema siromaštva v zapadno-evropskem smislu, ali kot obstoja v Ameriki, ali pri nas se pojavlja v znatni meri, a v velikem delu srednjega stanu se opaža izčrpanost kupne moči. To so pojavi, ki bodo povzročili v najkrajšem času socialno nevoljo nad draginjo in iz te nevolje bode vzrastel pri nas problem siromaštva in krajnega družabnega nezadovolja.

Županska zveza celjsko okrožje

ima tekom meseca maja po vseh sodnih okrajih okrajne seje. Prvo poročilo smo dobili od okrajne županske zveze za celjski okraj, ki je imela sejo zadnjo nedeljo, dne 14. maja v Celju pri Belem volu. Kljub grdemu vremenu so se je župani in klubovi načelniki v lepem številu udeležili. Sejo je vodil okrajni načelnik županske zveze gospod Rebov, župan v Teharju. Za okrajnega ajnika je bil izvoljen Jože Samec, župan v Škofljici. Župani so razpravljali o volilnem zakonu za državnozbornske volitve, vojaških zadevah, šolskem vprašanju in o davkih.

Glede volišč zahtevajo zbrani župani, naj ima vsaka občina svoje volišče. V celjskem okraju so pri zadnjih volitvah volilci iz občine Svetina morali iti voliti daleč v St. Lovrenc pri Prožinu! Volitve naj vodi župan; komisija se naj pošlje le na posebno zahtevo občinskega odbora. Reklamacijski rok se naj podaljša vsaj za 14 dni. Določba, da naj bodo na dan volitve gostilne zaprte, naj se še poostri in najstrožje izjavi.

Vojaški zakon se naj kar najbrže preuredi. Pri naborih naj zadostuje, da je navzoč le župan ali njegov namestnik. Župana naj se ne sili, da bi moral spremljati osebno novince in one, ki gredo k orožnim vajam. Vse naborne in vojaške pozive naj razpošilja okrajno glavarstvo že izpolnjene na občine. Določba vojaškega zakona, da se pri prošnjah za oprostitev ali skrajšan rok smatrajo za člane zadruga (družine) vsi oni, ki niso bili že 5 let pred rekrutovanjem kakega člana družine odpravljeni (izplačani) od hiše, kar se mora dokazati s sodnijskim potrdilom; naj se odpravi ali vsaj izpremeni ozirajoč se na slovenske razmere. Sploh naj se v vojaškem zakonu upoštevajo družinske razmere v Sloveniji, kjer nimamo zadrug. Dopusti zaradi bolezni ali smrti staršev ali drugih članov družine se naj tako j dovolijo. Naj se tudi takoj sporoči domačim morebitna nezgoda ali smrt vojakova!

Za vojaško službovanje in orožne vaje naj se doba skrajša! Konjenica naj se takoj odpravi. Posebno oficirjem naj se nepotrebnih konj odvzamejo! Slovenski vojaki naj služijo v Sloveniji. Zahtevamo za vojaške poštene hrano in obleko in človeško ravnanje. Vožnja na dopuste naj bo brezplačna. Ob času selve in košnje naj se dajo posebni in zadostni dopusti. Pošiljanje vojakom in od vojakov naj bodo poštnine proste. Kakor hitro se razmere v državi uredijo, naj se uvede narodna vojska ali milica!

Šolstvo: Pri nastavitvi učiteljev naj se upoštevajo zahteve občin, ki šole tudi plačujejo. V ljudskih šolah naj slovenskih otrok ne mučijo s cirilico in urbohrvaščino, ko otroci še latinske pisave in slovenščine ne znajo. Zakaj pa se srbski otroci ne učijo latinice in slovenščine?

Davki: Vse občine naj sklenejo proteste proti zvišanju že itak dovolj visokih davkov. Protestiramo proti odredbi, da naj dobivajo davčni uradniki procent od iztirjanih davkov! Mi nismo na Balkanu. Zahtevamo izenačenje davkov in primerno zvišanje eksistenčnega minima.

To je le nekaj sklepov in resolucij, ki so jih sklenili župani celjskega okraja na svoji seji. Kako potrebno in važno je, da se župani in občinski odborniki večkrat snidejo pri okrajnih sejah in se pogovorijo o svojih občinskih zadevah! Tudi iz ostalih okrajev pričakuje taništvo SLS v Celju skorajšnjih poročil.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Narodna skupščina zboruje in se je bavila na zadnjih sejah z interpelacijami raznih poslancev. Finančni odbor se je pečal z državnimi dohodki in so člani odbora zvedeli pri tej priliki, da znašajo neplačani dolgovi vojnega ministrstva 514.533.669 dinarjev, dolgi za ameriško posojilo 300.000.000 dinarjev, dolg za ameriški petrolej 50.000.000 dinarjev, dolgovi prometnega ministrstva 750.000.000 dinarjev. Te ravno kar omenjene dolgeve bi rad finančni minister plačal s 50 odstotno carino na luksuzne predmete. Ministrski svet je naročil finančnemu ministru, naj podpiše pogodbo glede najetja 100 milijonskega dolarskega posojila. S tem našim zunanjim posojilom niso nič kaj zadovoljni celo naši najvišji vladni krogi, ker je zvedela naša vlada v Parizu, da je Bleretova bančna skupina, ki nam bo dala dolarsko posojilo, na slabem glasu. Ta skupina pa tudi nima od ameriške vlade dovoljenja za izvoz dolarjev iz Amerike. Radi teh vesti je ogorčenje še na-

rastlo. V Beogradu je tudi splošno znano, da dobe posredovalci za sprejetje posojila prav mastne provizije. Ker pa Blerot nima izvoznega dovoljenja, bodo sedaj dobili provizije še oni, ki bodo posredovali, da bančna skupina dobi dovoljenje.

GENOVSKA KONFERENCA

se razide, da se sestane drugje. Države, ki so konferenco sklicale, pripravljajo sedaj njeno nadaljevanje v Haagu. Tu bo najprej zborovala strokovnaška komisija radi ruskega vprašanja. Po predlogu sklicujočih držav za konferenco strokovnjakov, ki naj se sestane v Haagu, ne bo oviralo dejstvo, da se ena vlada brani udeležiti seje, otvoritve komisije s strani drugih držav. Ako se v teku treh mesecev po 26. juniju ne predloži noben definitiven predlog ali ako interesirane vlade ne sprejmejo stavljenih predlogov tekom naslednjega meseca, ima vsaka vlada pravico sklepati s sovjetsko Rusijo posebne dogovore glede vprašanja dolgov, zasebne lastnine in kreditov. Da se zagotovi miren potek delovanja konference in da se obnovi obojestransko zaupanje, se bodo sklenili dogovori med sovjetsko Rusijo in drugimi državami, da se prepreči vsak napad na obojestransko ozemlje in vsaka propaganda, ki stremi za prevratom.

Med tem pa bo tok svetovnih dogodkov šel svojo pot. Kapitalistične države so razdvojene med seboj, krinke raznih zvez padajo in vsaka bo iskala svojo pot do profita brez obzirov na levo in desno. Rusija se bo med tem gospodarsko uredila in pomagale ji bodo države, ki so že doslej uvidile, da brez Rusije ni mogoče živeti. — Konferenca v Genovi je to še posebno pokazala in za Anglijo in Italijo je že gotovo, da si ohranite dobre odnose z Rusijo, ki ima ključ do velikega azijskega tržišča. Nasprotništvo in zarotništvo Francije z malo antanto na eni in Japonske na drugi strani se bo seveda tudi utrdilo, natekel bo pa ob vsakem poskusu kakega izpada na odločen odpor drugih držav, ki iz miroljubnosti in še bolj iz gospodarskih interesov ne bodo dopustile, da bi si Francozi s svojimi pajdaši nasilnim potom iskali koristi. Japonec bo Amerika držala v šahu, navale iz Evrope bo pa, tako vsaj upamo, razsodnost sama zavrnila, še predno bo nastopila nepremagljiva sila Nemcev in Rusov v odbrano.

Naša zborovanja.

Pondeljek, dne 29. maja, se vrši na Gori pri Sv. Petru blizu Maribora veliki shod Marijinih dekliških družb jareninske dekanije in obeh mariborskih. Ob desetih predpoldne bo pridiga in nato slovesna sv. maša. Med mašo bo skupno obhajilo deklet. Po cerkvenem opravilu bo zunaj cerkve slovesno zborovanje, na katerem bodo govorile kongreganistkinje o raznih panogah apostolstva v Marijini družbi. Gospodje dušni pastirji so naprošeni, da ta shod v cerkvi oznanijo in za obilno udeležbo agitirajo.

Vitanje. Shod KZ se ne vrši dne 21. maja, ampak naslednjo nedeljo, dne 28. maja.

Slovenjgradec. Shod dr. Korošca, ki je bil v Slov. Gradcu napovedan za prihodnjo nedeljo, dne 21. maja, se to nedeljo zaradi seje vodstva SLS ne more vršiti in ga odpovedujemo. Vršiti se pozneje, kakor hitro bode mogoče.

Sv. Križ nad Mariborom. V nedeljo, dne 7. t. m. smo imeli shod Kmetске zveze, odnosno Slov. ljudske stranke na željo naše krajevne organizacije. Na shodu je g. prof. Vesenjak obširno tolmačil naš notranjepolitični in gospodarski položaj. Posebej se je bavil s sklepi županske zveze. Tudi o genovski konferenci in o zunanji politiki naše države smo se pogovorili. Ogromna večina pri Sv. Križu je za program in delo naše stranke. V tem smislu smo storili tudi sklepe in si obljubili, da bomo močito branili in širili program in načela naše kmetске stranke.

V Hočah pri Mariboru se je vršil dne 14. maja porani maši v dvorani pri gospodu Zučko dobro obiskan shod SLS. Zastopane so bile vse občine in vasi domače župnije in vsi stanovi. Posebno mnogo je bilo delavcev. Poročilo o političnem in gospodarskem položaju je podal naš narodni poslanec Fr. Zebot. Zborovalci so popolnoma odobraval taktiko naših poslancev in so izrekli Jugoslovanskemu klubu, posebej še dr. Korošču iskreno zahvalo za odločno brambo naših ljudskih pravic: glede avtonomije Slovenije, vojaških zadev, davčim itd. Iz gibanja med ljudstvom se vidi, da so ljudske množice vendar enkrat spoznale, da jih samostojna, demokratska in socialdemokratska stranka vodijo v pogubo. Ljudstvo se po ogromni večini zbira zopet v naši Slovenski ljudski stranki.

Slivnica pri Mariboru. Preteklo nedeljo je naša krajevna organizacija SLS priredila političen shod. Bil je prav dobro obiskan; prišli so tudi nekateri nasprotniki. Poročilo je podal prof. Vesenjak. Vsi smo prepričani, da dela naša stranka prav in da nam le uresničenje njenega programa prinese boljšo bodočnost. V tej veri je nas potrdilo tudi še izvajanje govornika.

Iz Koroške.

Iz Mežiške doline. (Čudno postopanje vojaške oblasti.) Meseca avgusta lanskega leta se je vršilo po naši dolini rekrutovanje in sicer kar za šest letnikov naenkrat, ker se prej radi plebiscita na Koroškem naših mož in mladeničev ni klicalo k vojakom. Rekrutna komisija je postopala precej trdo (kakor menda povsod), in kakor nekdanj v vojnem času so bili spoznani za sposobne skoraj vsi od kraja in le malo je bilo tako srečnih, da so bili odvrženi. Ni čuda, da jih je že nekaj od vpoklicanih pri vojaki pomrlo in se jih je več bolnih vrnilo domov. Napravilo je to med ljudstvom veliko

razburjenje. Zdaj pa izvemo, da se mnogotere pridržuje pri vojaki popolnoma nepostavno. Gospodin minister vojne in mornarice za Pov. F. Gj. broj 10420 od 11. 9. 1920 je namreč izdal sledečo naredbo: «U vezi s Pov. F. Gj. broj 52358 od 16. marta i. F. Gj. broj 115 i 416 od 5. aprila ove godine naredjujem: 1. Da se svima rekrutima rođenim 1898. godine, prizna v rok službe vreme, koje so preveli na vežbi i službi u našoj vojni ili v ropstvu u prošloj i ovoj godini. 2. Onima, koji dokažu, da so ispunili uslove iz tačke 8 zakona o ustrojstvu vojske i bili dobrovoljci v srpskoj, črnogorskoj ili u sadašnoj našoj vojsci, priznati to v rok službe. 3. Tako isto i onima rođenim 1898. godine, koji dokažu, da su spunili sve uslove iz člana 8 tačka zakona o ustrojstvu vojske u bivšoj avstro-ogrs. vojsci, priznati to u odsluženi rok, pa o tome izveštavati nadležne inspektore rodova oružja, da ovi regulišu, kad će se ko uputiti na dvomesečnu vežbu.» Po tej naredbi ministra se mora torej tudi vojakom rojenim 1898, vsteti v rok službe čas, ki so ga prebili ali v jetništvu ali pa so ga odslužili v avstro-ogrski armadi, vendar se do zdaj še noben vojakom omenjenega letnika ni vstet v rok službe ne čas, ki so ga preživeli v italijanskem vjetništvu, in tudi ne čas, ko so služili v avstro-ogrski vojski in nikdo vsled tega od tega letnika še ni bil domu odpuščten, in so bila v tem oziru dozdej zaman prošnje in vsa potrdila. Umevno, da vlada vsled tega v ljudstvu veliko ogorčenje. Vprašamo, ali razne vojaške oblasti in komande niso podrejene vojnemu ministru in jim ni treba poslušati njegove naredbe? Kaj pa potem, če bi naši vojaki začeli izvajati iz tega posledice in bi tudi ne hoteli več poslušati svojih višjih? Prosimo naše poslance in župane, da zastavijo vso svojo moč, da se ta naredba tudi izpelje in se pošlje domu one naše fante in družinske očete, ki se jih pridržuje še vedno pri vojaki nepostavno. Opozarjamo, da živimo tukaj ob meji države in je tako razburjenje ljudstva za ugled države tembolj škodljivo in nevarno. Istotako je minister vojne in mornarice za pov. F. broj 3848 od 13. 3. 1922 godine izdal naredbo: Po predlogu nadležnih komandanata i mišljenju inspektora pešadije Pov. I. M broj 219 od 6. 8. naredjujem, da se i na rođene 1899 godine primetjuje tačka 3 naredjenja Pov. I. Gj. broj 10420 od 11. sept. 1920 godine.

Čudna izpremeba. Ivanu Sekavčnik iz Kotelj, ki služi pri vojaki v Zaječarju na Srbskem, so njegovi starši poslali zaboj mesa in drugih živil za priboljšek, pa kako se začudijo, ko dobijo čez nekaj časa zaboj nazaj, pa ne napolnjenega z živili, ampak — s premogom. Na potu iz Beograda do Zaječarja namreč so se razna živila spremenila v premog! To spremembo je pošta opazila in je zato zaboj zopet vrnila nazaj. Pošljejo starši živila še v drugič, pa zopet so bili presenečeni. Prejeli so zahvalno pismo od nekega vojaka, ki nosi sicer isto ime kot njihov sin, pa služi pri drugem bataljonu, v katerem se jim ta zahvaljuje za nepričakovano mu poslana živila. Menda tam dol v ljubí Srbiji vendar ni vse v redu?

Kotlje. (Zgodnja toča.) Se je nam v živem spominu strašna toča, ki je nam meseca junija l. 1920 uničila vse poljske pridelke ter nam napravila ogromno drugo škodo, in že je dne 11. maja toča pri nas zopet strasila. Po nekaterih krajih jo je sipalo tako gosto, da je bilo videti, kakor da bi zapadel sneg. Naredila je točo precejšnjo škodo na vrtovih in na sadnem drevju, ki je bilo v najlepšem cvetu. Posebno so prizadeti naslednji kraji: Podkraj, Podgorje in Zg. Sele.

Tedenske novice.

Slabostojni Mermolja in republikanec dr. Novačan v Središču. Slovenski Radič dr. Novačan je že pred tedni napovedal republikanski shod, ki bi se naj vršil v nedeljo, dne 14. maja, ob 3. uri popoldne v gostilni Sulek. Govorniki se je pripeljal že dopoldne v Središče. Na svoje veliko začudenje pa je zvedel, da ima shod v isti gostilni in skora ob istem času njegov nekdanji najboljši osebni prijatelj g. Mermolja. Nekdanje najboljšje prijatelje je razdvojila politika, če ne korito. Nekdanj sta se ljubila, danes se sovražita zaradi profita. Vsaj Mermolja je skušal na shodu razkrinkati dr. Novačana v tem smislu. Baje je dr. Novačan Mermoljo nekdanj na središkem shodu potegnil in radi tega je hotel Mermolja dr. Novačanu vrniti ljubo za drago in mu dokazati, da je najbolje, če se kot stara brata zopet zvežeta, delujeta skupno in uživata sadove svojega delovanja skupno, ali pobijeta eden drugega. Mermolja je raznesel vest, da pride dr. Novačan po naročilu dr. Korošca, od katerega je za svoje delo dobro plačan. Od druge strani se je slišalo, da je dr. Novačan v službi demokratov, od katerih je plačan za to, da reorganizira Samostojno stranko in jo prelevi v republikansko. Njegova naloga bi bila: izrinuti sedanje samostojne poslance: Mermoljo, Drolenika, Ureka in druge iz Samostojne in jih nadomestiti z drugimi, ki bi imeli več smisla za blagor ljudstva in bi ne gledali samo na svoje žepe in na svojo korist. Samostojni kmet Sula je na shodu govoril v tem smislu in Mermolja pa je prejkoslej zvohal, za kaj gre, zato je zbral v naporu svoje zadnje sile okrog sebe oblast, orožnike in par njemu še zvestih mož, da odbije napad, ki mu je grozil od strani dr. Novačana. Zato je mož med govorom tako spakedraval svoj obraz, da je navzoče bilo skoro strah. Potem je zopet pravil smešnice in ko se je dr. Novačan prikazal na mestu in se oglašil k besedi, je Mermolja pričel govoriti o neklih tajnih spisih, denarju, tajnih sestankih itd., vse na račun dr. Novačana. Samo škoda, da nismo slišali odgovor dr. Novačana na ta čedna očitanja, ker bi zares bilo zanimivo, slišati zvon na obe plati. Upamo, da nam dr. Novačan v svojem listu vse to pojasni. Ali pa na njegovem drugem shodu v Središču, če ne bo tako izpadel kot zadnji. Merm-